STANOVANJSKA ZADRUGA, KI IZSTOPA

Ime projekta: Stanovanjska zadruga La Borda
Arhitektura: Lacol, arhitekturna kooperativa
Naročnik: Stanovanjska zadruga La Borda
Lokacija: Barcelona
Leto zasnove: 2014
Leto gradnje: 2017–2018
Površina: 3.000 m²

Ob boku glavne nagrade EU Mies za sodobno arhitekturo prejme mogoče nekaj manj pozornosti nagrada za obetavne arhitekturne ustvarjalce Emerging Architecture, ki so jo letos prejeli arhitekti kooperative Lacol iz Barcelone za stanovanjsko zadrugo La Borda. Pri nagrajenem projektu je verjetno največ zanimanja požela njegova socialna ozaveščenost, nič manj zanimiv pa ni tudi z vidika trajnostne zasnove, saj gre za premišljeno leseno gradnjo, ki jo sicer redkeje povezujemo z južno Evropo.

Zamisel o stanovanjski zadrugi kot načinu dostopa do dostojnih stanovanj se je rodila leta 2012 v participativnem procesu obnove nekdanjega industrijskega območja Can Batlló kot del revitalizacije širše soseske v barcelonski četrti Sants. Sodelovanje bodočih uporabnikov je bilo ključno za značaj projekta. Člani zadruge tako usmerjajo, nadzorujejo in vodijo celoten razvojni proces preko interne strukture s podporo specializiranih tehničnih ekip. Bodoči prebivalci sooblikujejo celotno stavbo s pomočjo delavnic, vsi ti procesi pa povečujejo ozaveščenost in spodbujajo oblikovanje skupnosti.

Projekt sodi v niz sorodnih pobud po svetu, ki iščejo rešitev stanovanjskega problema z iskanjem inovativnih rešitev tako na ravni organizacije kot arhitekturne zasnove. V tem duhu je stanovanjski program redefiniran tako, da uvede več skupnostnih, deljenih prostorov, kot so kuhinja z jedilnico, prostori za druženje, vadbo, soba za goste in zunanje terase. 28 stanovanj obdaja osrednje dvorišče, pri čemer se zgleduje po tipologiji »corralas« iz osrednje in južne Španije.

Eno od treh temeljnih načel projekta je poleg participativnosti in inovativne programske zasnove tudi trajnostna zasnova. V ospredje so postavili zmanjšanje potreb za delovanje stavbe, s čimer povečujejo dostopnost stanovanj. Prva odločitev je bila optimizacija programa: opustitev podzemnega parkirišča, kolektivizacija storitev in zmanjšanje površine stanovanj. V kar največji meri so uporabili tudi pasivne bioklimatske strategije. Streha atrija je zasnovana po principu tople grede, ki omogoča

zajemanje sončnega sevanja pozimi in ustvarja učinek dimnika za prisilno prezračevanje poleti. Ob tem sistemu je bil na južni fasadi zasnovan galerijski sistem, ki omogoča zajem sončnega sevanja z naravnim ogrevanjem domov, v toplejših mesecih pa se ta galerija odpre in olajša prezračevanje skozi velike terase. Pasivno zasnovo dopolnjujeta kakovost detajlov in pravilno dimenzioniranje izolacije, hiša pa se ogreva na biomaso.
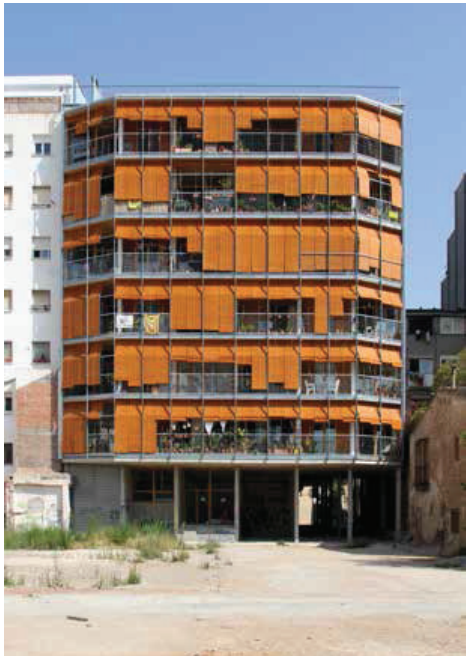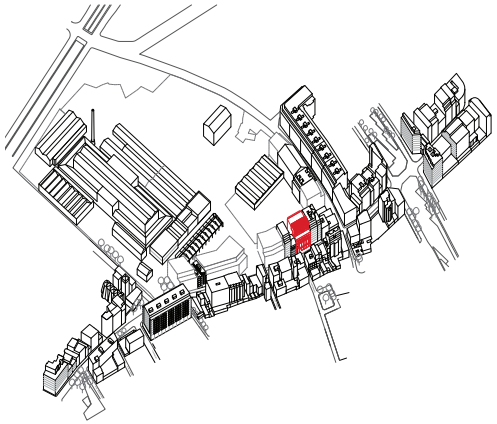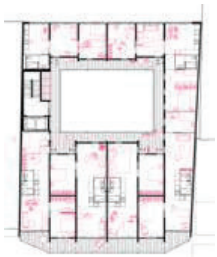
V tej večplastni zasnovi na videz preproste stavbe znotraj mestnega kareja ima pomembno vlogo tudi les. Šestnadstropna konstrukcija je izdelana iz križno lepljenega lesa, ki je bil poleg svojih gradbenih kvalitet izbran tako zaradi svojih okoljskih kot gradbenih in bivanjskih kvalitet. O nekonvencionalnosti stavbe La Borda priča podatek, da je bila ob izgradnji najvišja stavba z laminirano leseno konstrukcijo v Španiji.